

Aegon reactie op consultatie voorontwerp van wet herziening ftk

Als grote pensioenverzekeraar op de Nederlandse markt merken we vooraf op dat het voorontwerp van wet nog volledig gebaseerd is op de situatie bij pensioenfondsen.

Voor deze consultatie is er helaas nog geen voorontwerp van wet beschikbaar waarin wordt ingegaan op de vraag hoe verzekeraars het reële pensioencontract en een contract met een levensverwachtingsaanpassingsmechanisme (LAM) kunnen uitvoeren.

Bij het tot stand komen van het pensioenakkoord, het uitwerkingsmemorandum en de daarop volgende stappen, is expliciet aangegeven dat het uitgangspunt is dat het reële pensioencontract ook door pensioenverzekeraars uitgevoerd moet kunnen worden. Over de noodzakelijke wetswijzigingen voor verzekerde regelingen voert de branche komende maanden overleg met de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Financiën. Hierin zullen de verschillen in uitvoering van een pensioenregeling door verzekeraars en pensioenfondsen overbrugd moeten worden.

Voor nu merken wij in dit kader op dat als de wetswijzigingen voor het nieuwe, reële contract en de aanpassingsmechanismes in het algemene deel van de Pensioenwet worden verwerkt - en niet alleen in het deel dat specifiek gaat over pensioenfondsen - de wetswijzigingen voor alle pensioenuitvoerders gelden. Het is voor het level playing field voorts essentieel dat de wettelijke aanpassingen voor pensioenfondsen en verzekeraars gelijktijdig worden gerealiseerd.

1. Keuzemogelijkheden sociale partners.

Het is voor werkgevers en werknemers van groot belang dat zij ook bij verzekeraars het reële pensioencontract kunnen laten uitvoeren, naast bijvoorbeeld contracten met nominale garanties. Dit geldt met name, maar niet alleen, voor werkgevers die nu al hun pensioenregeling laten uitvoeren door een verzekeraar. Werkgevers en werknemers worden anders beperkt in hun keuzemogelijkheden, zowel ten aanzien van de invulling van hun pensioencontract als ten aanzien van de uitvoering daarvan. Ook werkgevers en werknemers die niet (verplicht) zijn aangesloten bij een pensioenfonds moeten kunnen kiezen voor een nieuw evenwicht tussen zekerheid, ambitie en prijs. Dit belang wordt zoals bekend ook gezien door de Stichting van de Arbeid. Daarnaast moet de keuzemogelijkheid van een herverzekerd pensioenfonds in stand blijven.

2. Verantwoordelijkheid van betrokken partijen.

In de memorie van toelichting is de verantwoordelijkheidsverdeling tussen sociale partners en pensioenfondsen (in casu uitvoerders) niet in alle gevallen juist verwoord. Aan een besluit tot invaren gaat een besluit vooraf om de pensioenregeling te wijzigen naar een reëel contract. Dit besluit wordt door sociale partners genomen. Vervolgens besluiten de sociale partners dat zij over willen gaan tot een collectieve waardeoverdracht van de liggende reserve in de nieuwe regeling (invaren). Het pensioenfonds voert vervolgens dit besluit uit, waarbij het uiteraard een eigen afweging kan maken of het aan de waardeoverdracht wil meewerken. Artikel 83 Pensioen bevat immers een bevoegdheid voor de pensioenuitvoerder om aan een collectieve waardeoverdracht mee te werken en geen verplichting. Wat dat betreft wekt paragraaf 7.2 van de MvT enige verbazing. Op blz.39 staat; "Vanwege de nadelige gevolgen van het toepassen van verschillende pensioencontracten op de nieuwe pensioenopbouw en de opgebouwde rechten, ligt het voor de hand dat de pensioenuitvoerder zijn afwegingen vooraf met de sociale partners bespreekt." Dit is een miskennis van de rol van de sociale partners. Voordat een pensioenfonds de afweging maakt of het wil meewerken aan invaren, moeten eerst de sociale partners in het arbeidsvoorwaardenoverleg

besluiten of en in hoeverre zij het nieuwe pensioencontract willen. Pas daarna komt de vraag aan de orde of het pensioenfonds dit wil/kan uitvoeren. De nu gebruikte redactie wekt de indruk dat het pensioenfonds in deze een eigen besluitvorming heeft, los van de sociale partners. En dat is natuurlijk niet zo. De sociale partners zijn een nadrukkelijk onderdeel van dit besluitvormingsproces. Een ander voorbeeld waarin de verantwoordelijkheden van de betrokken partijen niet geheel juist wordt geschetst, vinden we in paragraaf 6.4 van de memorie van toelichting. Op blz. 32 staat “Sociale partners die een uitkeringsovereenkomst hebben gesloten, kunnen er voor kiezen een aanpassingsmechanisme voor wijziging van de levensverwachting toe te passen”. Naar onze mening is het de pensioenuitvoerder die het LAM **toepast** indien de sociale partners zijn **overeengekomen** dat zij een dergelijk mechanisme van toepassing willen laten zijn in de pensioenregeling.

Het lijkt hierbij voor de hand te liggen aan te sluiten bij de uitgangspunten en verantwoordelijkheidsverdeling tussen werkgevers, werknemers en pensioenuitvoerders die bij de totstandkoming van de Pensioenwet zijn gehanteerd.

Het overbruggen van de verschillen in governance regels voor pensioenfonds en bij verzekerde regelingen, wordt vereenvoudigd bij een scherpere verantwoordelijkheidsverdeling.

3. Klantbelang centraal.

Naar onze mening staat in het voorontwerp van wet en de memorie van toelichting het klantbelang niet altijd centraal. Er worden geen heldere keuzen gemaakt en gecommuniceerd, er is geen sprake van een zeker product en het lokt verhullend taalgebruik uit.

Een aantal beleidsvoorstellen kunnen vanuit het perspectief van de klant (deelnemer) dan ook verbeterd/aangescherpt worden:

3a. Invaren 1

Bij een besluit tot invaren komt het keuzerecht voor alle categorieën deelnemers te vervallen. Het ligt voor de hand om bij het besluit tot invaren sociale partners ruimte te bieden om bijvoorbeeld slapers of gepensioneerden buiten beschouwing te laten.

Dit staat nog los van het feit dat het verplichte invaren voor alle (in)actieve deelnemers en gepensioneerden niet in alle situaties uitvoerbaar is. Denk aan de situatie waarbij sprake is van een pensioenovereenkomst op basis van een premieregeling. Op grond van het shoprecht zullen de gepensioneerden van deze onderneming over verschillende pensioenverzekeraars zijn uitgewaaid. Het is dan niet mogelijk dat deze gepensioneerden (bij de verschillende uitvoerders) zouden moeten invaren in de nieuwe pensioenregeling van de werkgever op basis van ambitiepensioen.

3b. Invaren 2

Er wordt in de memorie van toelichting veel beleidsruimte gegeven om het invaren te faciliteren. Zo hoeft het financiële effect van het invaren niet per deelnemer bij de overstap te worden gecommuniceerd, bijvoorbeeld via het UPO. De gevolgen ervaart de deelnemer pas later via het aanpassingsmechanisme. Daarnaast wordt bij een situatie van over- of onderdekking op het moment van invaren niet eerst afgerekend binnen de bestaande pensioenregeling. Bij een overgang van een uitkeringsovereenkomst naar een ambitieovereenkomst, zou het voor de hand liggen de huidige pensioenen eerst te herrekenen op basis van de over- of onder waarde ten opzichte van het VEV of MVEV.

Voor de deelnemer past het reële ambitiepensioen vervolgens ook bij het voorgespiegelde karakter, namelijk een geïndexeerd pensioen. Terwijl zonder de voorgestelde correctie bij het invaren het resultaat van het ambitiepensioen alleen maar als teleurstellend zal worden ervaren. De indexatieambitie wordt immers in de eerste jaren ongedaan gemaakt door het uitsmeereffect van

het tekort bij de overgang. Dit zal opnieuw tot teleurstellingen over het pensioenstelsel leiden.

We lichten dit graag toe. Op de nu voorgestelde wijze wordt het gevolg van het invaren vermengd met het effect van de aanpassingsmechanismes. En gevolgen van invaren zijn er natuurlijk. Het is niet zo dat bij invaren zowel de pensioenen in euro's als de voorziening omgewijzigd blijven. De MvT wekt in paragraaf 7.3 wel die indruk. Op blz. 39 staat; "Het toepassen van een ander contract op de eerder opgebouwde pensioenrechten maakt pensioenuitvoerders niet rijker of armer. Ook wijzigt de hoogte van de pensioenen niet op het moment waarop het nieuwe contract van toepassing wordt." Het eerste is waar, het tweede niet. De **contante waarde** van de pensioenaanspraken en –rechten wijzigt niet. De **nominale** waarde van de pensioenaanspraken en –rechten echter wel. Zeker bij verzekerde pensioenaanspraken en –rechten is bij overgang naar een reëel contract sprake van het opgeven van garanties (bijvoorbeeld op een levenslange vaste uitkering). Deze garanties vertegenwoordigen een bepaalde waarde. Als de pensioenverzekeraar op basis van een LAM de uitkeringshoogte niet meer levenslange garandeert, zal de nominale waarde van de uitkering die in eerste instantie deze garantie wel had, verhoogd moeten worden op basis van de waarde van de garantie die als gevolg van het invaren vervalst. Dit geldt ook bij pensioenverzekeraars. Bij invaren zal de voorziening moeten worden aangepast aan de nieuwe zekerheidsmaatstaf, maar meer voor de hand ligt, dat de pensioenen worden gecorrigeerd. Over dit effect vindt op deelnemerniveau nu geen communicatie plaats.

Dit gebrek aan inzicht voor de deelnemer strookt niet met de huidige maatschappelijke normen voor transparantie. Wij stellen dan ook voor om voordat kan worden ingevaren, de pensioenaanspraken en –rechten voor zo veel nodig eerst af te stempelen tot het niveau dat hoort bij het MVEV en vervolgens die aanspraken en rechten in te varen in de nieuwe regeling. Alleen op deze wijze is het voor de deelnemers transparant en duidelijk wat het niveau van zijn pensioenrechten en –aanspraken is en wordt. Tevens doet deze werkwijze recht aan de intentie van het nieuwe contract, te weten het streven naar een jaarlijkse indexatie op basis van de prijsindex. Het indexatiepotentieel is alleen vanaf aanvang aanwezig indien wordt ingevaren op basis van het MVEV en de daarbij behorende pensioenaanspraken en –rechten.

3c. aanpassingsmechanisme

De spreidingsperiode van het AFS en LAM wordt wettelijk voorgeschreven en ligt tussen de drie en tien jaar. Het maximum van tien jaar is logisch, een minimum van drie jaar daarentegen niet. Een argument voor het minimum ontbreekt. Wij zien geen redenen waarom een deelnemer er baat bij zou hebben om een correctie van bijvoorbeeld 0,15% in ten minste drie jaarlijkse termijnen te verrekenen. Alleen al de communicatie hiervan zal als belastend worden ervaren. Overigens blijkt uit de tekst onder "Verfijning AFS voor stabiel uitkeringspatroon" dat wel van de minimale termijn van drie jaar kan worden afgeweken als na een eerder uitsmeren van een correctie een tweede correctie wordt toegepast.

Vanuit consistent beleid ligt het voor de hand om – zolang er een tekort is – voor positieve en negatieve correcties dezelfde correctietermijnen in acht te nemen. Dit voorkomt dat positieve of negatieve correcties onevenredig op een bepaalde leeftijdsgroep drukken.

4. Terminologie en uitgangspunten

In de uitwerking van de zekerheid van de toegezegde pensioenen lijkt het FTK een steeds prominentere rol te krijgen. Leidend is echter het karakter van het pensioen in artikel 10 van de Pensioenwet. In dit kader wijzen wij ook op verwarring rond de definitie van (on)voorwaardelijke toeslagen. Volgens artikel 95a, lid 1 zijn de toeslagen als onvoorwaardelijk omschreven. In de Memorie van Toelichting (pagina 10) is het reële contract (inclusief de toeslagen) als geheel als voorwaardelijk beschreven.

5. Uitvoeringskwesties

Voor de uitvoering van de ambitieovereenkomst en het invaren bij verzekerde regelingen zien wij vooralsnog twee aandachtsgebieden die voortkomen uit het verzekerde contract.

5a. De minimum spreidingsperiode verhindert een efficiënte uitvoeringspraktijk. Wij denken hierbij bijvoorbeeld aan de effecten van de mechanismen die over de termijn van een tijdelijke uitvoeringsovereenkomst heen lopen. Er lijkt geen noodzaak tot een wettelijke regeling over de minimale aanpassingstermijn. Daarnaast levert direct corrigeren geen herverdelingsvraagstukken op.

5b Bij een verzekeraar is sprake van uitvoeringsovereenkomsten met een beperkte duur, veelal vijf of tien jaar. Deze tijdelijke contracten maken ook dat wij twijfels hebben bij de uitvoerbaarheid van de voorgestelde haalbaarheidstoets. Bijvoorbeeld omdat bij tijdelijke contracten geen zekerheid kan worden geboden over het toekomstig premieverloop.

Daarnaast is er een zeer praktisch verschil tussen pensioenfondsen en verzekeraars.

Pensioenfondsen administreren gemiddeld één of twee regelingen, verzekeraars daarentegen enkele duizenden. Om het invaren bij verzekeraars ook in de praktijk mogelijk te maken moeten er dus handzame werkafspraken gaan gelden.

6. Tenslotte

Het consultatiedocument leunt sterk op de vanaf 2009 gestarte discussies over een gewijzigd pensioenstelsel (Pensioenakkoord). Het consultatiedocument lijkt hiermee voorbij te gaan aan de meer recente ontwikkelingen. Nieuwe inzichten met betrekking tot individuele eigendomsrechten van pensioen, solidariteit en politieke visies op de verplichtstelling zijn in deze consultatie niet meegenomen. Ziet het Ministerie geen reden om ook deze actuele issues in deze consultatieronde mee te nemen?